

בעזהש"ת

ספר

אורות המועדים

מאמרי עיון ומחשבה

בעומק הארת המועדים

לאור משנת רבוה"ק צדיקים ומאורי הדורות זי"ע

בעזרת החונן לאדם דעת

מאת

שמואל יצחק בלאאמור"ר יחיאל ז"ל צוקער

אלול תשע"ט לפ"ק

פעיה"ק ירושלים תובב"א

לעתיד תהיה ע"י שיחין, משיח בן התאוה דקליפה, שיחזיר התאוה ונתעורר ענין זה שאחרי חודש אדר ול יוסף הצדיק, וזו, בא חודש זן, שהוא החודש ד, עם השתקקות

מאמר לב

עבודת הפורים - גילוי רצון ישראל רק לעשות רצונו ית'

בו יבואר שעבודת יום הפורים היא לגלות שרצונו האמיתי הוא רק לעשות רצון ה' / במשתה הביא אשורוש את כלי המקדש ובגדי הכה"ג כדי להחטיא את ישראל ברצון ודעת / יהודי אינו חוטא לרצונו / הקרבת הקרבנות בביהמ"ק מגלה ענין זה שרצון כל ישראל באמת רק לעשות רצון ה' / קודם חטא אדה"ר היה רצונו רק לעבודת ה' ולכן נזכר 'אדם' בתחלת פרשת הקרבנות / מטרתו של אשורוש להראות שרצון ישראל לחטא ח"ו / ולכן צירף אליו את המן שהוא שורש חטא עה"ד שמבלבל את האדם לחשוב שרצונו בחטא / אסתר נלקחה באונס לבית המלך כדי להורות שישראל אין חוטאים אלא באונס וכפיה / בני"י קבלו התורה ברצון להראות שרצונם האמיתי בתורה ולא כדעת אשורוש שרצה להכשילם במשתה / וגם ניעור החמץ בפסח הוא רמז לשמירה מן היצה"ר המבלבל דעתו של אדם כאילו רצונו בחטא ח"ו

א. הנה על הפסוקי "וכלים מכלים שונים" דרשו חז"ל^א שאשורוש השתמש עם כלי המקדש במשתה שעשה. ועוד דרשו חז"ל^ב שבעת המשתה לבש אשורוש את בגדי הכהן הגדול. וצ"ב מה היתה עומק כוונתו בהבאת עניני ביהמ"ק אל המשתה?

ב. וי"ל בכיאר הענין בהקדם דברי המגילת סתרים (מבעמח"ס "חוות דעת" ו"נתיבות המשפט") עה"פ^א "והשתיה כדת אין אונס" וזה לשונו: אפשר שרצה שחטאם יהיו ברצון, על כן הניח להם רצון שיכולין לשנות גם כן על דת של תורה וכו', וגם שלא יהיה שכרות בסעודה, שיהיה חטאם בדעת ולא מתוך שכרות. עכ"ל.

ג. וכאמת מפורש הוא במגילה^ב "לעשות כרצון איש"

עוד דרשו חז"ל^א על הפסוקי^א "קימו וקבלו היהודים", שעם ישראל קבלו את התורה מרצון בפורים, אחרי שבמתן תורה כפה הקב"ה על ישראל את ההר כגיגית, ואמר ר' אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא מאחר שקבלו את התורה בכפיה ולא

כז. אסתר א, ז. כח. מגילה יב, א. כט. שם. ל. שבת פח, א. לא. אסתר ט, כז. לב. אסתר א, ח. לג. שם, ח.

ואיש", הרי מפורש שרצה אחשוורוש שישתתפו היהודים בשלימות הרצון. וצ"ב סוד הדברים.

חטאי ישראל אינם לרצונם

ג. וי"ל שבדבריו הק' גנוז סוד רשעותו של אחשוורוש והקשר בין המשתה שעשה לבית המקדש. דהרי אמרו חז"ל^י אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, דהרי מי ששפוי בדעתו לא ירצה לחטוא, בידעו שעתידי הוא ליתן דין וחשבון על כל מעשיו ופעולותיו, ואלא מאי, בעת שעובר עבירה הרי הוא כשוטה שנכנסה בו רוח שטות, ובעצם אינו עובר את העבירה ברצון, ואינו אלא כעין אונס שאנסו היצה"ר.

העבודה בביהמ"ק - לגלות הרצון הפנימי של ישראל

ד. ומקור דבר זה הוא בריש תורת כהנים^י שפירש רש"י על הפסוק "יקריב אותו לרצונו", "יקריב אותו מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו תלמוד לומר "לרצונו", הא כיצד, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. וידועים דברי הרמב"ם^י שהכפייה באה לגלות את רצונו האמיתי שגנוז בעומק נפשו של כל יהודי, שהוא רק לעשות רצונו ית', אלא שיצרו אנסו נגד רצונו לעבור עבירות.

אם כן סדר הקרבנות בביהמ"ק, בא לגלות שאע"פ שהאדם חטא, מכל מקום לא היה זה ברצון, ורצונו האמתי נשאר רק לתורה ומצוות. וזאת היתה מטרת העבודה בביהמ"ק, לגלות את הרצון האמיתי של כל איש ישראל, שהוא לעשות רצונו ית'.

ולכן אנו מתפללים בשמונה עשרה להשיב את העבודה בביהמ"ק בלשון "רצה", מאחר שזו היתה תכלית העבודה בביהמ"ק - לגלות שרצונו לעשות רצונו ית'.

לפני חטא עץ הדעת השתוקק האדם רק לקיים רצון ה'

ה. ולכן ספר ויקרא מתחיל בפסוק "אדם" כי יקריב מכם קרבן, ופרש"י דקאי על אדם הראשון, וצ"ב הקשר. אכן עפ"י האמור ניחא, דידועים דברי הרמב"ן^י על התקופה דלעת"ל: "וישוב האדם בזמן ההוא לאשר היה קודם חטאו של אדם הראשון, שהיה עושה בטבעו מה שראוי לעשות, ולא היה לו ברצונו דבר והפכו". ע"כ.

מבואר שרצונו של אדם הראשון לפני החטא היה אך ורק לעשות רצונו ית', ולא היה לו שום רצון אחר כלל וכלל. אמנם אחרי שאכל מעץ הדעת נתערבו בתוכו רצונות אחרות

לד. סוטה ג, א. לה. ויקרא א, ג. לו. הל' גירושין פ"ב ה"כ. לז. דברים ל, ו.

לתאוה ולתענוגים, האדם להתבלבל רצונו האמיתי בפני יכול היצה"ר לפ באמת לתאוות ול מתגבר עליו ומחנ

ומאחר שעבוד

המקדי ולהבהיר שרצונו י לעבירה ח"ו אלא י שהעבודה בביהמ"ק למעין דרגת אדם שהיה לו רק רצו וכאמור לעיל שזה שיאמר רוצה י האמיתי של כל רצון אחד, שהוא וממילא מוכן למו כתחילת סדר הקו

אחשוורוש רצו ישראל י

ומעתה נב רע

שרצה להכשיל עבירות דוקא ב ומזימתו היתה הביהמ"ק המברר כל יהודי הוא א ית', והוא רצה י

רות המועדים

© 2000

ות בביהמ"ק, בא
! שהאדם חטא,
זה ברצון, ורצונו
ורה ומצוות. וזאת
בביהמ"ק, לגלות
ל כל איש ישראל,
ית'.

בשמונה עשרה
זעבודה בביהמ"ק
' שזו היתה תכלית
- לגלות שרצונו

השתוקק האדם
רצון ה'
א מתחיל בפסוק
יקריב מכס קרבן,
'ם הראשון, וצ"ב
גור ניחא, דידועים
זתקופה דלעת"ל:
ההוא לאשר היה
ז הראשון, שהיה
יאווי לעשות, ולא
והפכו". ע"כ.

אדם הראשון לפני
אך ורק לעשות
'ו שום רצון אחר
חרי שאכל מעץ
י רצונות אחרות

אורות המועדים פורים

קעה

© 2000

כדי לקטרג על ישראל ולהוכיח שרצונם
האמיתי נהפך לתאוה ולחטא.

וזו היתה הסיבה שהשתמש בכלי
המקדש ולבש את בגדי הכהונה,
כדי לקחת את עומק רצונם של ישראל
לקדושה, שנתגלה בביהמ"ק,
ולהעבירם אליו, אל הטומאה,
ולהכשילם באופן שירצו את הטומאה
באמת ובעומק נפשם, ושלא ישאר
בעומק נפשותיהם של ישראל שום
שריד של הרצון לעשות רצונו ית'.

ז. וזה הוא עומק דברי המגילת סתרים
דלעיל, שרצה להחטיאם ברצון
ובדעת, ואז כבר לא שייכי לכל עבודת
הביהמ"ק ח"ו, כי לא ישאר אצל
ישראל הרצון לעבודת ה' שנתגלה ע"י
עבודת הקרבנות בביהמ"ק, וממילא
כבר לא תהיה תקוה ח"ו לשונאיהם
של ישראל, כי התיקון של כל חטא
הוא לגלות שעומק רצונם הוא לא
החטא אלא רצון ה', אבל אם נעקר
רצון זה ח"ו אבדה תקותם.

קליפת המן - להחליף את הרצון אל
הטומאה והחטא

ח. עפ"י הנ"ל יובן למה צירף
אחשוורוש את המן הרשע
במזימתו הרעה, כי הרי דרשו חז"ל יח
המן מן התורה מנין, שנאמר יט המן

לתאוה ולתענוגים, וכתוצאה מכך טבע
האדם להתבלבל ולא לדעת מה הוא
רצונו האמיתי בפנימיות לבו, ומכח זה
יכול היצה"ר לפתות אותו שרצונו
באמת לתאוות ולתענוגים, ובכך הוא
מתגבר עליו ומחטיאו.

ומאחר שעבודת הקרבנות בבית
המקדש באה לברר
ולהכהיר שרצונו של איש ישראל אינו
לעבירה ח"ו אלא לתורה ומצוות, נמצא
שהעבודה בביהמ"ק מחזירה את האדם
למעין דרגת אדם הראשון לפני החטא,
שהיה לו רק רצון אחד - רצונו ית',
וכאמור לעיל שזהו סוד כופין אותו עד
שיאמר רוצה אני, לברר שרצונו
האמיתי של כל יהודי הוא אך ורק
רצון אחד, שהוא לעשות רצונו ית',
וממילא מוכן למה נזכר אדם הראשון
בתחילת סדר הקרבנות.

אחשוורוש רצה להפוך את רצון
ישראל לעבדות ח"ו

ז. ומעתה נבין היטב את גודל
רשעותו של אחשוורוש,
שרצה להכשיל את ישראל לעבור
עבירות דוקא ברצון. ועומק כוונתו
ומזימתו היתה לעקור את יסוד
הביהמ"ק המברר שהרצון האמיתי של
כל יהודי הוא אך ורק לעשות רצונו
ית', והוא רצה לעקור זאת משורשו,

העץ וכו', דהיינו שהמן נושא בקרבו את זוהמת חטא עץ הדעת, שכל ענינה היה לבלבל את האדם לחשוב שרצונו האמיתי הוא לתאווה ולחטא כאמור לעיל, וזה בדיוק מה שרצה אכשורוש לעשות לישראל, שירגישו שרצונם האמיתי הוא לחטא, וחשב שע"י התעוררות החטא של עץ הדעת יצליח לעקור את הרצון העמוק לקדושה ולהעבירה אל התאווה ואל הטומאה, לכן צירף אליו המן.

ואכן, ע"י שנהנו ישראל מהסעודה מרצונם דוקא, גילו שרצונם לתאווה ולחטא, ואין חוטאים מתוך כפיה ואונס אלא מרצון, וזה היה גודל הקטרוג נגדם, שכאילו נעקר מהם לגמרי עומק הרצון לעשות רצונו ית' ושוב לא היה תקוה ח"ו.

אסתר נלקחה בע"כ כדי להורות שאין ישראל חוטאים אלא בע"כ

ט. ומעתה יובן ההתגלות הנפלאה של רחמי שמים שריחם ה' על בניו, וסיבב ברוב רחמיו וחסדיו את כל הענין של ושתי, כדי שיבקש המלך אשה אחרת וימצא את אסתר, ועל אסתר נאמר "ותלקח אסתר אל בית המלך", ובתרגום: "ואדברת אסתר באונסא", וכדברי היוסף לקח על הפסוק הזה:

"אומרו ותלקח המורה על אונס המוחלט, כמו ותקח בית פרעה מ", ושהחביאה והסתירה עצמה כל האפשר לה", וגם לשון הגר"א הוא כך: "ותלקח בעל כרחה, להראות גודל אנסותה ושלא היה ברצונה, וכך מפורש גם בגמ"א".

והנה "אסתר" רומז על כנסת ישראל מ", ואכשורוש מורה על היצה"ר, כמפורש בפירוש הגר"א מ"ג שאכשורוש הוא היצה"ר המסית האדם לתאוות וכו'. וכאן נתברר שכנסת ישראל מתחברים אל תאות היצה"ר רק באופן של כפיה ואונס ושלא ברצונם, כמו שאסתר נלקחה בכפיה לאכשורוש. נמצא שאבינו שבשמים ברוב רחמיו וחסדיו סיבב את כל הסיפור עם ושתי כדי שאסתר תלקח בכפיה אל אכשורוש, כדי להוכיח לכל המקטרגים שישראל אין פונים לרוע יצרם אלא בדרך אונס וכפיה, וכאן נתברר שאכן רצוננו האמיתי מעומק נפשנו הוא לעשות רצון ה' ית', ובכך נסתם פי המקטרגים שח"ו נהנו מסעודת אכשורוש ברצון אמתי.

'זהמן נופל על המטה' לרמז שהיצה"ר אונס את ישראל

י. ועד"ו מפורש בחז"ל מ"ד עה"פ מה "הגם לכבוש את המלכה"

עמי בבית", שבא על אסתר כאילו ר המן הוא בחינת יצ שהיצר הרע אונס עבירות, ע"ד ו חטאיהם של ישראל ברצון.

קבלת התורה ב פנימיות רצו

יא. ממילא אח חש

להוכיח לעין כל לעשות רצונו ית', תשובת המשקל אכשורוש, קיימו ברצון וכאבה, נ האמיתי הבסיסי לעשות רצונו ית' ולא ח"ו לתועבות ע"י קבלת התורה היתה בכפיה, וכו: אותם לקיים את ד ועתה נתברר שקב שזה הוא רצוננו

מ. אסתר ב, ח. מא. בראשית יב, טו. מב. על"ז זה"ק ח"ג קפג, ב. מג. על מגילת אסתר ע"ד הרמז. מד. מגילה טז, א. מה. אסתר ז, ח.

זמורה על אונס קח בית פרעה^מ, עצמה כל האפשר א הוא כן: "ותלקח נודל אנסותה ושלא יורש גם בגמ".

רומז על כנסת ואחשורוש מורה בפירוש הגר"א^מ ה"ר המסית האדם נתברר שכנסת תאות היצ"ר רק נס ושלא ברצונם, כפיה לאחשורוש. מים ברוב רחמיו הסיפור עם ושתי ח ככפיה אל ח לכל המקטרגים לרוע יצרם אלא אן נתברר שאכן מק נפשנו הוא ובכך נסתם פי נהנו מסעודת זי.

לרמו שהיצה"ד שראל

חז"ל מו עה"פ מה כוש את המלכה

ל מגילת אסתר ע"ד

עמי בבית", שבא מלאך ודחף את המן על אסתר כאילו רצה לאונסה, והרי גם המן הוא בחינת יצר הרע^מ, וכאן נתגלה שהיצר הרע אונס את ישראל לעבור עבירות, ע"ד האמור לעיל, וכל חטאיהם של ישראל הם דרך אונס ולא ברצון.

קבלת התורה מאהבה להודות על פנימיות רצונם של ישראל

יא. ממילא אחרי שניצלו מהגזירה, חשקה נפשם של ישראל להוכיח לעין כל שרצונם האמיתי הוא לעשות רצונו ית', ועל כן, כדי לעשות תשובת המשקל על הנאתם מסעודת אחשורוש, קיימו וקבלו את התורה ברצון ובאהבה, כדי להבהיר שרצונם האמיתי הבסיסי והשורשי נשאר רק לעשות רצונו ית' בקיום תורה ומצוות, ולא ח"ו לתועבות הגויים, והוכיחו זאת ע"י קבלת התורה ברצון, שעד עכשיו היתה בכפיה, וכאילו שהקב"ה כופה אותם לקיים את המצוות שלא ברצונם, ועתה נתברר שקבלוהו ברצון והבהירו שזה הוא רצונם האמתי, והכפיה

שייכת ליצרם הרע, וזרצון שייך לקדושה, לתורה ולמצות.

יב. המורם מכל זאת, שעומק עבודת יום הפורים הוא, להראות ולגלות שרצוננו לעשות רצונך, ואף אם נחטא לפעמים, הרי זה רק מחמת שיצרו תקפו, וכאנוסים אנחנו, ובאמת פנימיות רצוננו האמיתית נשארה אך רק לעשות רצונך.

ביעור חמץ בפסח לרמוז על ביעור היצה"ד המפתה האדם לעבירה ברצון

יג. וא"כ מוכן ג"כ הקשר בין פורים לפסח, דהנה אמרו כגמרא^מ שר' אלכסנדרי היה מתפלל: "רכון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה", והיינו שה"חמץ" רומז על היצה"ר, והלא עיקר כוונתו של היצה"ר היא כאמור לעיל, לבלבל אותנו לחשוב שרצוננו חלילה בעבירות, וממילא השמירה שלא תחמיץ העיסה היא השמירה שיתברר לנו תמיד שרצוננו האמיתי הוא לעשות רצונו ית'. וזה הוא הרמוז של מצה.